

Міністерство освіти і науки України

Державний заклад
«Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
кафедра політичних наук і права
Центр соціально-політичних досліджень «Politicus»

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА
ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ
ТА ШЛЯХИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»**

**X ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА
КОНФЕРЕНЦІЯ
з міжнародною участю**

**СУЧАСНА УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА:
ВЕКТОРИ РОЗВИТКУ ТА ШЛЯХИ
МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ**

30 квітня 2026 року

м. Одеса

УДК 321(477)(063)

DOI: <https://doi.org/10.24195/UkrainianState2026-10>

*Рекомендовано до друку Вченою радою Університету Ушинського
(протокол від 28 травня 2026 року № 14)*

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Рецензенти:

Кокорев О. В., доктор політичних наук, доцент, в.о. завідувача кафедри журналістики, соціальних комунікацій і ІТ-права Державного університету Інтелектуальних технологій і зв'язку.

Петінова О. Б., доктор філософських наук, професор, професор кафедри філософських і соціологічних студій та соціокультурних практик ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Музиченко Г. В. – проректор з наукової роботи, доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Каменчук Т. О. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права Університету Ушинського;

Таску-Ставре М. – доктор політичних наук, професор, професор Бухарестського університету (Румунія);

Хевцуріані А. – доктор наук у сфері міжнародних відносин, професор факультету права та міжнародних відносин, Грузинський технічний університет (Грузія).

У збірнику матеріалів X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів» представлено результати наукових досліджень науково-педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти, молодих науковців та практиків із вітчизняних і зарубіжних закладів вищої освіти та наукових установ, об'єднаних прагненням до осмислення актуальних викликів державотворення, суспільного розвитку та післявоєнної відбудови України.

Матеріали збірника охоплюють широкий спектр актуальних проблем сучасної політичної, правової, економічної та соціогуманітарної науки. У наукових доповідях і дослідженнях висвітлено питання розвитку та модернізації політичних інститутів і процесів сучасної держави, правових та економічних механізмів відбудови України, інформаційної безпеки та протидії гібридним загрозам в умовах глобальних трансформацій. Значну увагу приділено філософським засадам державотворення, соціальним практикам і менеджменту соціокультурного розвитку, а також питанням євроінтеграції, транскордонної співпраці, міжнародних партнерств і регіональних стратегій сталого розвитку в умовах сучасних політичних та соціальних змін.

Збірник відображає високий рівень наукової дискусії та міждисциплінарного підходу до аналізу суспільно-політичних процесів, сприяє розвитку наукової комунікації та міжінституційної співпраці. Матеріали конференції становлять практичний і науковий інтерес для дослідників, викладачів, здобувачів освіти, представників органів державної влади, місцевого самоврядування та фахівців у сфері політичних, правових, економічних і соціогуманітарних наук.

Матеріали подано в авторській редакції. За зміст та достовірність наведених фактів, цитат і даних відповідальність несуть автори.

Пономаренко Юрій	ІНСТРУМЕНТИ ГРОМАДСЬКОГО КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА В УМОВАХ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ	198
Попова Діана	ПІДПРИЄМНИЦТВО У ВОЄННИЙ ЧАС: АДАПТАЦІЯ, ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА РЕЛОКАЦІЯ БІЗНЕСУ	202
Рибак Андрій	ПРЕЗУМПЦІЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ДЕРЖАВИ У ПРАКТИЦІ ЄСПЛ ЩОДО ЗНИКНЕНЬ, НЕЗАКОННИХ ЗАТРИМАНЬ ТА СМЕРТЕЙ У ЗОНІ ЗБРОЙНОГО КОНФЛІКТУ	205
Рожко Ілона Герасимович В.	АЛЬТЕРНАТИВНІ МЕТОДИ УТИЛІЗАЦІЇ РОСЛИННИХ РЕШТОК У КОНТЕКСТІ ДОТРИМАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ	209
Сафонов Олександр	ЕКОНОМІЧНІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ І ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ В СФЕРІ АПК	212
Слободяник Тетяна, Шевченко Захар	РОЛЬ КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА У ДОСЯГНЕННІ ЦІЛЕЙ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН: УКРАЇНСЬКИЙ КОНТЕКСТ	214
Старченко Анастасія Кириченко Сергій	ВНУТРІШНІЙ ПОТЕНЦІАЛ УКРАЇНИ ЯК ОСНОВА ФІНАНСУВАННЯ ПІСЛЯВОЄННОЇ ВІДБУДОВИ	217
Тимирязнова Марія	ТІНЬОВА ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ ТА ЇЇ ЗМІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	221
Ткаченко Катерина, Бобокал Олена	РОЛЬ МОЛОДІ У ФОРМУВАННІ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВИ	224
Товпига Карина Ковбан Андрій	РЕКВІЗИЦІЯ ТА КОНФІСКАЦІЯ ЯК ПІДСТАВИ ПРИПИНЕННЯ ПРАВА ВЛАСНОСТІ	227
Тритяк Марія Шевчук Вікторія	ДОКАЗИ ТА ДОКАЗУВАННЯ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ: ПОНЯТТЯ, ВИДИ ТА ПРОБЛЕМИ СУДОВОЇ ПРАКТИКИ	230
Чайка Тетяна	ЕКОНОМІЧНІ НАСЛІДКИ ЗАМІНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ І ПРОБЛЕМИ МОБІЛІЗАЦІЇ РЕСУРСІВ ДЛЯ ВІДБУДОВИ УКРАЇНИ	232
Чалик Вадим, Чернишева Софія	СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ	236
Чемерисов Олександр	ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ	239
Чернишева Софія	КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ: ПЕРСПЕКТИВИ ТА ОБМЕЖЕННЯ	243
Фролов Михайло, Чернишева Софія	НОТАРІУС ЯК СУБ'ЄКТ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ: ОБОВ'ЯЗКИ ТА РИЗИКИ	246
Яголковська Єлизавета Шевчук Вікторія	НЕДІЙСНІСТЬ ПРАВОЧИНІВ У ЦИВІЛЬНОМУ ПРАВІ УКРАЇНИ: ПІДСТАВИ, ПРАВОВІ НАСЛІДКИ ТА СУДОВА ПРАКТИКА	250
Korohodova Olena Chernenko Natalya Hlushchenko Yaroslava	COMMUNITY RESILIENCE IN CRISIS AND MIGRATION CHALLENGES: INTEGRATING INTERNATIONAL TRANSFORMATIONAL DIMENSIONS	252

Чалик В. Р.,

доцент кафедри адміністративно-правових дисциплін
та публічного управління, доктор філософії з галузі знань право.

Чернишева С.

здобувачка вищої освіти 2 курсу
ННІ права та інноваційної освіти
Дніпровського державного університету внутрішніх справ
м. Дніпро, Україна

СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТОК АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮСТИЦІЇ В УКРАЇНІ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВИЙ ВИМІР У КОНТЕКСТІ СУЧАСНИХ НАУКОВИХ ВИКЛИКІВ

Актуальність дослідження становлення та розвитку адміністративної юстиції в Україні в нормативно-правовому вимірі зумовлюється необхідністю комплексного переосмислення її ролі в умовах трансформації правової системи та посилення стандартів верховенства права. Сучасні наукові виклики пов'язані з динамічним оновленням адміністративного законодавства, імплементацією європейських правових стандартів та необхідністю забезпечення ефективного судового контролю за діяльністю публічної адміністрації. У цьому контексті дослідження адміністративної юстиції набуває особливої значущості як інструменту гарантування правової визначеності та підвищення ефективності функціонування правової держави.

Етапи становлення адміністративної юстиції в Україні мають складну історико-правову еволюцію, що охоплює декілька ключових періодів формування передумов судового контролю за публічною владою. Перший етап пов'язується з ранніми формами процесуального регулювання, які беруть свій початок ще в античності та Київській Русі, де судові функції були тісно інтегровані з адміністративною владою, а захист прав мав переважно звичаєвий характер. У цей період адміністративна юстиція як окремий інститут ще не існувала, однак формувалися базові уявлення про необхідність вирішення спорів між особою та владними структурами [5]. Подальший розвиток у литовсько-польську та козацьку добу створив додаткові передумови для виокремлення процесуальних механізмів контролю за управлінськими рішеннями.

Другий етап охоплює період перебування українських земель у складі Російської, Австрійської та Австро-Угорської імперій, а також розвиток судових реформ ХІХ – початку ХХ століття, коли адміністративна юстиція починає набувати інституційних ознак. Саме в цей час формуються перші елементи адміністративного судового контролю, зокрема через діяльність Сенату в Російській імперії та адміністративних трибуналів в Австро-Угорщині, що забезпечували розгляд скарг на дії органів управління. У західноукраїнських

землях адміністративна юстиція розвивалася більш системно та відповідала європейським моделям судового захисту прав особи у публічно-правових відносинах. Водночас на Наддніпрянщині цей процес мав обмежений характер і залишався фрагментарним, що зумовлювало нерівномірність розвитку інституту [4]. Попри це, саме в межах цього етапу адміністративна юстиція починає набувати рис окремого правового механізму захисту від владних рішень.

Третій етап пов'язаний із періодом Української революції 1917–1921 років, радянським періодом та відновленням незалежності України, що суттєво вплинуло на трансформацію адміністративної юстиції. У 1917–1921 роках відбувається активне формування національної судової системи, де адміністративна юстиція отримує нормативне закріплення у структурі судів, однак нестабільність державності ускладнила її інституційне становлення. У радянський період цей інститут фактично був нівельований через домінування адміністративно-командної системи управління, що виключала незалежний судовий контроль за владою. Новий етап розвитку розпочався після 1991 року, коли Україна як правова та демократична держава відновила курс на формування ефективної адміністративної юстиції, що остаточно закріпилося з прийняттям Кодексу адміністративного судочинства України у 2005 році [3].

Сучасний етап розвитку адміністративної юстиції в Україні розпочинається з прийняття Кодексу адміністративного судочинства України у 2005 році та формування системи адміністративних судів як окремої гілки спеціалізованої юрисдикції. Його ключовою особливістю є інституціоналізація ефективного судового контролю за діяльністю органів публічної влади, що відповідає принципу верховенства права та європейським стандартам захисту прав людини. Практичне значення цього етапу проявляється у розгляді спорів щодо оскарження рішень органів державної влади, зокрема у справах про податкові донарахування, оскарження рішень міграційної служби або дій органів місцевого самоврядування. Наприклад, значна частина адміністративних справ стосується захисту соціальних прав громадян, включаючи пенсійне забезпечення або доступ до публічної інформації.

Водночас сучасний етап характеризується низкою системних проблем, які впливають на ефективність функціонування адміністративного судочинства. Однією з ключових є перевантаженість адміністративних судів великою кількістю справ, що призводить до тривалих строків їх розгляду та зниження оперативності захисту прав громадян. Окремо варто відзначити проблему неоднакового застосування норм права судами різних інстанцій, що створює правову невизначеність у подібних категоріях спорів [2]. Наприклад, у справах щодо оскарження податкових рішень або соціальних виплат нерідко формуються різні підходи до тлумачення однакових правових норм.

Додатковими викликами сучасної адміністративної юстиції є вплив воєнного стану, цифровізація судового процесу та потреба гармонізації національного законодавства з правом Європейського Союзу. В умовах збройної агресії зростає кількість спорів щодо мобілізаційних заходів, соціального захисту військовослужбовців та рішень органів виконавчої влади в умовах

надзвичайних обставин. Водночас впровадження електронного судочинства, зокрема через систему «Електронний суд», виявляє як позитивні тенденції доступності правосуддя, так і технічні та організаційні труднощі. Проблемним залишається також рівень виконання судових рішень органами державної влади, що підриває ефективність судового захисту як такого [1].

Покращення сучасного стану адміністративної юстиції в Україні потребує комплексного підходу, спрямованого на підвищення ефективності судового захисту прав особи та зміцнення інституційної спроможності адміністративних судів. Насамперед доцільним є вдосконалення процесуального законодавства з метою усунення колізій та забезпечення єдності судової практики, зокрема через посилення ролі Верховного Суду у формуванні обов'язкових правових позицій. Важливим напрямом є оптимізація навантаження на суди шляхом розвитку досудових (адміністративних) процедур вирішення спорів, що дозволить зменшити кількість справ, які потрапляють до суду. Крім того, необхідним є посилення контролю за виконанням судових рішень органами державної влади, оскільки саме реальне виконання рішень є ключовим показником ефективності адміністративної юстиції [4]. У перспективі важливим залишається подальше гармонізування національної системи адміністративного судочинства з європейськими стандартами.

Узагальнюючи, становлення та розвиток адміністративної юстиції в Україні характеризуються складною історичною еволюцією від фрагментарних передумов у давніх правових системах до інституційно оформленого судового механізму захисту прав людини у сучасній державі. Нормативно-правовий вимір цього процесу свідчить про поступове формування спеціалізованого адміністративного судочинства, що відповідає принципу верховенства права та європейським стандартам правосуддя. Водночас сучасні наукові виклики, пов'язані з правовою визначеністю, єдністю судової практики та ефективністю виконання судових рішень, зумовлюють потребу подальшого вдосконалення законодавства. У перспективі розвиток адміністративної юстиції має бути спрямований на підвищення її доступності, ефективності та гармонізацію з правовими системами Європейського Союзу.

Література:

1. Адміністративне право та адміністративний процес в умовах воєнного стану в Україні : навчальний посібник: у 2-х томах. Том 1. Загальне адміністративне право. Особливе адміністративне право / В. Галунько, П. Діхтєвський, О. Гулак та ін.; за заг. ред. В. Галунька, В. Фелика. Одеса : Видавництво «Юридика», 2024. 620 с.
https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/48523/1/A_Nashynets_Naumova_Nav_pos_Ad_m_Low_FPMV.pdf (дата звернення: 18.04.2026)

2. Коломієць Т. О. Сучасний стан адміністративної юстиції в Україні: проблеми та перспективи. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 234-237. DOI: 10.32782/2524-0374/2023-8/56 (дата звернення: 18.04.2026)

3. Adaptation of the Ukrainian Administrative Justice System to EU Requirements. *Centre for European Research in Administrative Procedures*. Rome, 2023. URL: <https://ceridap.eu/adaptation-of-the-ukrainian-administrative-justice-system-to-eu-requirements> (дата звернення: 18.04.2026)

4. Justice Sector. How Ukraine Implements EU Recommendations. Parliament of Ukraine Analytical Centre. Kyiv, 2024. URL: <https://parlament.org.ua/en/analytics/justice-sector-how-ukraine-implements-eu-recommendations> (дата звернення: 18.04.2026)

5. Krupchan O., Salmanova O., Makarenko N., Paskar A. Access to Justice within Administrative Proceedings of Ukraine: Modern Realities and European Experience. *Law Journal of the National Academy of Internal Affairs*. 2023. Vol. 13, No. 1. P. 78-92. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/49993f8b-6989-4072-99b6-e26d6cf5e9a2/download> (дата звернення: 18.04.2026)

Чемерисов О.В.,

викладач історичних та правових дисциплін,
ДНЗ «Арцизький професійний аграрний ліцей»
м. Арциз, Україна

ШЛЯХИ ПОДОЛАННЯ ЗАКОНОДАВЧИХ ДЕСТРУКТОРІВ ІНВЕСТУВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПІСЛЯВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ

Сьогодні Україна переживає найбільшу економічну кризу за часів незалежності, викликану повномасштабним вторгненням РФ. Це зумовлює відставання від провідних країн, що може загрожувати втратою ролі нашої держави у світовій економіці. Оскільки у держави бракує вільних коштів для підтримки національного виробника і ми перебуваємо у певній залежності від іноземних кредитів, постає гостра проблема: як зробити Україну привабливішою для інвестування приватного капіталу.

Метою цієї роботи є дослідження головних деструкторів інвестування, а також аналіз іноземного та вітчизняного досвіду інвестиційної практики.

У 2022 році через активні бойові дії Україна на певний час стала менш привабливою для інвесторів, оскільки великий капітал потребує стабільності. Проте вже в наступні роки, як показано на мал. 1, спостерігається щорічне зростання частки інвестицій. Це пов'язано зі стабілізацією ситуації на лінії фронту та переконаністю західних партнерів у безпечності своїх вкладень.

Наукове видання

Сучасна українська держава: вектори розвитку та шляхи мобілізації ресурсів : матеріали X Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Одеса, 30 квітня 2026 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2026. 583 с.

Опубліковано в авторській редакції